

jim naklada cerkvena služba v domovini, kder ima kat. cerkev pravico postavnega obstanka!
(Konec prihodnje.)

Gospodarske stvari.

O živinoreji.

(Poduk v ljutomerski kmetijski šoli.)

Teleta za plemenaj se odgojujo tako-le:

Teleta naj so v zadnjič popisanim prostoru, ki naj bo za vsako tele 12—18 štirjaških čevljev velik, in pred letom naj se ne navezuje.

Vsaj prve 4 tedne naj se živi tele samo ob maternem mleku, — ziza naj. Od sedaj pa naj pije, da ne izdelava krave z buhanjem in grizenjem. Da se pa počasi vadi telečji želodček trše hrane, naj se mu daje precej po 4. tednu v jaslice suha otavica, da si igra ž njo. Do konca 6. tedna naj pije tele samo materno mleko, nemudoma potem, ko se je pomolzlo, da ima še vso prvotno, naravno živalsko toploto (30° R.) Dokler tele ni 6 tednov staro, naj dobiva tacega mleka vsaki dan $\frac{1}{6}$ teže svojega života. Za vsaki cent žive teže mora biti torej $16\frac{2}{3}$ funta., t. j. 6—7 bokalov mleka na den. Ako tehta tele poldrugi cent, zahteva tudi poldrugi krat toliko mleka.

Po 6. tednu naj se vtrga teletu vsaki dan polič čistega maternega mleka; na mesto tega pa mu treba dati polič opihanega (brez vrhnja) mleka, ki pa ne sme kisliti, zgreto pa mora biti na 30° R. Ako bi tele sedaj uživalo skisano ali hladno mleko, moralo bi zboleti.

Ker se teletu med tem časom od dne do dne mlečno jedro (vrhnje) jemlje, moralo bi vsakako slabeti, kar bi zadrževalo nja rast. Da se torej teletu ne godi nič krivice, odškoduj ga s tem, da mu daš za vsak polič vtrganega pravega maternega mleka z vrhnjem lot razmehčanega lanenega semena. Ker tele rase, zahteva tudi vsaki dan več hrane; zato pa mu dajaj od sedaj posebej juhe iz ovsene moke. To se začenja s poldrugim lotom mōke na dan, in ta posebek rase od dne do dne tako, da dobiva tele pri odstavljenji od čistega in opihanega mleka vsaki dan 12 lotov. Po 12 lotov te ovsene mōke v juhi pa že dobiva tele, ko je staro kakih 11 tednov.

Dopisi.

Iz Maribora 3. julija. Nja Visokost, cesarjevič Rudolf, prišel je v Maribor ob 8. uri in na kolodvoru sprejet bil od c. kr. glavarja, mil. lavant. knezoškofa, mestnega župana, generala in drugih. — Prva pot bila je v stolno cerkev, kder je cesarjevič pred altarjem kratko molitev opravil. Potem si je ogledal pripravnico, realko in gimnazijo. Ljudstvo ga je povsod veselo sprejelo. Nekteri Mariborčani so se mu pa menda slabo pri-

kupili z nemškimi trobojnicami, ki kažejo ven v nemški „rajh“!

Iz Ljubljane 30. junija. (Občeni zbor delničarjev Narodne tiskarne.) (Dalje). V svojem nadaljnjem govoru skuša g. Grasselli še dokazati, da je občeni zbor veljavno sklican, češ, da je bil v smislu §. 14 dr. pravil postavno v „Slov. Narodu“ razglašen, in da odbor nima dolžnosti, vsakega delničarja posebej povabiti. Vrh tega je vsak delničar po poslanih pooblastilih poizvedel za občeni zbor, in dobil priložnost se ga udeležiti. Od onih 5000 goldinarjav, ktere gosp. Ravnikar omenja, on kot društveni blagajnik nič ne vé. Slišal je pa, da so Štajerski rodoljubi l. 1868 skupaj zložili 5000 gld., ki so po deficitih Slov. Naroda v prvih letih pošli. V računih Narodne tiskarne pa se ta svota nikjer ne najde, in društvo onim rodoljubom ni krajecarja povrnilo; če je kdo drugi to storil, ne vé.

Dr. Vošnjak opominja, da je bilo že pri ustavljanju občnem zboru povedano, da prvi ustanovniki za svojih 6000 goldinarjev, ki so se potrošili za „Narod“, nobenega povračila niso dobili, da je torej nesramno, ako se o tem zopet odgovor tirja. (Velik nemir in mnogi klici: Oho!)

Dr. Poklukar interpelira, kaj je s Tomšičevim spominkom, in kje so denarji, ktere je narodna tiskarna nabirala?

Dr. Ahačič odvrne, da to ne spada k občnemu zboru delničarjev in g. Grasselli še pristavi, da denar ni nabirala tiskarna, ampak opravništvo „Naroda“, ktero je nabrani denar izročilo dotičnemu odboru pod predsedstvom dr. Kocelija.

G. Rapoc, kteri je tudi ud omenjenega odbora, na to reče, da je denar on prejel in na obresti naložil.

Za njim poprime g. Klun besedo in pritrjuje g. Ravnikarju, da so se pri sklicevanji obč. zbora velike nerednosti godile, ker niso delničarji medčasnih listov ne dobili ne vložili pri blagajnici, kar jim še le pravico glasovanja zagotavlja. Kakor zahteva §. 26., bi se morali letni računi in bilance pri občnem zboru delničarjem na ogled postaviti, kar se ni zgodilo. Prečitali ste nam nektere številke, ki smo jih proti pozabili, in naše društvo z veliko pohvalo povzdigovali. Pa pri takih podvzetjih, kakor je g. dr. Vošnjak nedavno v nekem zboru rekel, „ni dobro samo solučnato stran kazati, senčnato pa zakrivati“. In ravno ta senčnata stran je pri Narodni tiskarni menda kaj temna. Še včeraj, kakor se je po mestu govorilo, ste si prizadevali, račune skupaj sestaviti, in jih niste mogli, ker je zmešnjava menda tolika, da nikjer take ni. In ta govorica utegne resnična biti, ker nam danes ničesar predložili niste. Ali ravnate po mislih g. dra. Vošnjaka, ki je neki rekel, da delničarjem ni treba vsega vediti? — Tudi pri „Slov. Narodu“ se mi ne zdi vse tako lepo in gladko, kakor je g. dr. Vošnjak poročal. G. Vošnjak sam je obstal, da je „Narod“ potrošil

onih 5000 goldinarjev, ktere so Štajerski rodoljubi velikodušno darovali. Od tistihmal začel je „Narod“ vsaki dan izhajati, in vse je v ceni poskočilo: papir, delalci, plača za urednika. Število naročnikov pa se je primerno le malo pomnožilo, naj ima tudi okoli 950 naročnikov, kakor g. Vošnjak trdi. Če je tedaj Narod že takrat, ko je le po trikrat na teden izhajal, 5000 ali 6000 gold. podpore potreboval, kdo Vam bo na besedo verjel, da bi bil zdaj aktiven? Meni se temveč dozdeva, da „Narod“ kakor je poprej onih 5 ali 6000 gld. požrl, tako tudi zdaj životari ob delniškem kapitalu in da bode v nevarnost pripravil naše delniško društvo. Pa naj bi že bilo! z veseljem bi žrtovali potrebno mu podporo, da bi le list zares tudi tirjatvam slovenskega naroda ustrezal in zadostoval“! (Nekteri glasovi: Popolnoma zadostuje!).

Nijeden odbornikov se ni oglasil, da bi to, kar je g. Klun očital, res ne bilo; le zavoljo začasnih listov je g. Grasselli rekel, da tudi gosp. Klunu velja odgovor, ktereга je o tej reči že g. Ravnikarju dal. G. Vošnjak pa je hotel gosp. Kluna z osebnim napadom zavrniti. „Prav me veseli“, je rekel, „da se g. Klun denes tako živo interesira za Narodno tiskarno, ktero je nekđaj v Vaterlandu „Schwindel“ imenoval. (Hrup in nemir).

Klun: G. Vošnjak, bodite tako dobri in pokažite mi oni list „Vaterlanda“ in oni dopis, v katerem bi bil jaz Narodno tiskarno „Schwindel“ imenoval. Dokler pa tega ne storite, izrečem očitno, da ste nesramen obrekovalc in lažnjivec.

(Po teh besedah vstane strašansk ropot). G. Vošnjak plane na kviško, proti s pestmi g. Klunu ter kriči: „In vi ste —!“ Vsi vprek začno vpiti, pa g. Zarnik prevpije vse in rolni: „Dá, v „Vat.“ nas zmirom obirate in zdaj ste prišli škandal delat. Novice so Vas že pred tremi tedni napovedale, da boste to storili“.

G. Klun: Mi nismo prišli škandala delat, ampak potezovat se za svoje pravice. Mi imamo tukaj ravno toliko govoriti, kakor vi; dajte nam le račun od svojega oskrbovanja, in nihče Vam ne bo ničesar očital.

Dr. Vošnjak: Besedo vzemite nazaj!

Klun: „Dokler ne dokažete, kar ste rekli, besede nazaj ne vzamem“. Zđaj se hrup na novo začne. Nekteri g. Vošnjaku očitajo: To je nesramno; z vami ni zborovati. Mnogi delničarji vstanejo, eni pri tej priči zbor zapusté in še drugi hočejo za njimi. (Konec prih.)

iz ljubljanskega okraja, 27. junija. Od kar se je „Slov. Narod“ iz Maribora k nam v Ljubljano preselil, se je menda preobjedel, ker se tako čudno vede. Zđaj ima z „Novicami“, zđaj z „Gospodarjem“, drugokrat zopet z „Danico“, „Glasom“ in celó z „Brenceljnom“ posla, ter grize vedno okoli sebe, v najvešjem času pa naravnoó osebe poštnjakov in urednikov napada, menda zato, ker stvari ni kos. To je grda razposajenost in znamnje napuha, ki bi rad na vrhuncu

prikobacal. — Gospóda „Narodova“! S tem si ne boste zaupanja pridobili, da naše poštene časnike (sebično) grđite in mahajé po „klerikalcih“ našim nasprotnikom vodo na mlin napeljavate. Verjemite dragi rojaki, da „Narodovo“ bitje po vrhuncu hrepeni; zato v svoji strasti nad „domačimi in tujimi sovražniki“ toži. Ni mi znan „Slov. Gospodar“; vendar pa mora že pošten časnik biti, ker ga „Slov. Narod“ z „Novicami“ vred napada. Vem, da bom mačku na rep stopil, in da bo kaki duhoven zá-me obrekovan, ker „mladi“ Narodovci mislijo, da je drugo že vse brezversko. In če bi tudi res že tako žalostno bilo, mar mislijo liberalci, da bodo oni tisto zaupanje uživali pri ljudeh, kakor ga zđaj duhoven in drugi pošteni katoličani? — Nikdar ne! ampak razkolništvo bodo skuhali, potem jo pa potegnili z Dežmanom in Pirkerjem v odpadno goró, kjer vsacega slovenskega odpadnika prevroče krvi obilno plačilo čaka!

V imenu več „Narodovih“ naročnikov:
V., kmet.

iz Marenberg-a, 1. julija. (Konrad Seidl in volitve v okrajni zastop.) Razpisane so pri nas nove volitve v okrajni zastop, ki se imajo 14. t. m. vršiti. Dotični razglas se je že vsim občinskim predstojnikom razposlal, v katerem se jim ob enem tudi naroča pridno nabirati zaupnih mož Seidlnove baže in skrbeti, da se obilno kmetov pri ti priložnosti zbere, ker se hoče po dokončanih volitvah v okrajni zastop Konrad Seidl, kamški strah, kmetskim občinam predstaviti kakti kandidat poslanstva v državni zbor.

Kmetje pazite! Seidl, naš stari znanec in neprijatelj, se nam hoče zopet za poslanca vsiliti s pomočjo našega okrajnega uradništva; rad bi zopet 10 gld. iz naših žepov vsak dan služil. Kolikor je našega zaupanja ali nezaupanja vreden, nam dovolj kažejo zadnja leta, ko je kakti deželni in državni poslanec pri vsaki priložnosti tam, kjer se je odločevalo o naših pravicah, o našem blagostanju, o naši veri, nasproti glasoval v zvezi s svojim tovarišem Fricetom! To imamo črno na belem, ako bi hotel Seidl temu oporekati. Ko je pred dvema letoma za poslanstvo v deželni zbor kandidiral v kompaniji s Brandstetterjem, je skoval nemškutarsk oklic do svojih volilcev, v katerem je med marsikterimi psovkami, ki jih je na katoliško duhovščino metal, terdil: da med narodi v Avstriji ni treba sprave. Sami čutite, kako treba nam je mira in sprave, ako hočemo še Avstrijanci ostati in srečno živeti; treba toraj tudi, da se vsakemu narodu da, kar mu gre, da se spoštujejo njegove narodne in katoliške pravice. Mož, ki naših pravic ne spoštuje, nikakor v naš prid delat ne bo; ovca si ne jemlje volka za varha, mi pa ne tuja za poslanca, ki naših potreb ne pozna, ali jih poznati neče. Kamničani se bajé že za ušesi praskajo, kakor sim od nekega veljavnega moža slišal, da so si

kedaj Seidlina za predstojnika volili; vrh tega, da se jim povsod škoda in krivica godi, on nad njimi gospodari, kakti turšk paša in od tod nja primek „kamški strah.“ Ni dolgo, kar je dal šolo zapreti, ko bi se imeli otroci zaradi blagoslovenja novega šolskega bandera v šoli zbrati in od tod se v cerkev podati.

Kdor bi naši domovini in sv. cerkvi nevarnega človeka kakti poslanca priporočal ali celo volil, bil bi izdajalec svoje domovine, sovražnik sv. cerkve, ktero na vso moč črti in preganja ona stranka, kterej Seidel služi.

Kadar tedaj pride čas volitev, volite si moža za poslanca, ki se vam bo od one stranke priporočal, kateri je blagostanje, mir in sprava med narodi in sv. vera na sreči; ne poslušajte onih podkupljenih zapeljivcev, ki le razdor delajo, ljudi s praznimi obljubami slepijo, ali pa z neumnimi lažmi strašijo!

Za poduk in kratek čas.

Gospóski frajnavrar, pa kmečki kristjan.

(Dalje.)

Iz bližnjega mesta pridrdrajo lahke kočije. Pri železnih vratih postojé. Zdajci posmukajo iz kočij v črne plajše zavite osebe, podobne ponočnim strahovom. Težka vrata se jim takoj odprejo, za njimi pa zopet varno zaprejo. Toda vsi ponočni obiskovalci samotne hiše se niso pripeljali. Mnogo jih je prišlo peš. Nekoliko potrkajo in vrata se jim odprejo. In hitro za tem, ko je poslednji prišlec vstopil v prostoren vrt, se zasveti svetla luč iz vseh oken prvega nadstropja. Vendar nobenega glasú ni slišati, kateri bi zunaj stoječim poročeval, kaj se neki nočoj v čudni hiši godi.

Po dva, tri, po pet in po šest moških oseb stopa po vrtnih potih, z drobnim peskom nasipanih. Gibljejo se nenavadno urno in naglo, kakor da bi se jim hudo mudilo. Nobeden ne spregovori. Prišedši v vežo, hitijo v nadstropje po krasnih stopnicah iz rezanega kamna, prevlečenih s pisanimi sagi ali preprogami. In kmalu se zgubé vsi v razne sobe, ki se na mostovžu vrstijo na desno in levo.

Med tem so prižgali mnogo sveč na kristalnem, mnogoročnatem svečniku, kateri v prostorni dvorani od stropa visi. Pod njim je dolga in široka miza, ogrnena s črno sukno. Sredi mize je položena čudno pobarvana škrinjica. Iznad te škrinjice se po dvorani grdo in pošastno reži — mrtvaška glava. Tudi slike in malarije po stropji in stenah so čudne in nenavadne. Iz stropa te gleda v velikem kolobarji narisano sonce. Po stenah je naslikana mnogovrstna ropotija. Največ je zidarskega orodja: ometača, kladvo, zidarski klepači, motozi, plajbe, kotométniki. Zraven teh se vidijo: orjaška pisalna peresa, skrižani meči, odprte bukve z nerazumljivimi črkami, jagnje s križem, bčelni koši ali ulji, polmeseci, zemljina obla ali krogla, nage podobe človeške sred plamečega ognja. Človeku se kar

lasje ježijo, nemirna groza mu leze v osrčje; zdi se mu, da pošastni krilači peklenškega oblastnika plahutajo po dvorani in okoli ušes.

Zdaj zabrenči trikrat cvilečega zvončka glas. Na vseh straneh se odpirajo dveri, in v dvorano vstopi počasno in molče kakih štirideset mož. Nobeden ne govori in ne pogleda drugega. Vsi stopajo naravnost pred črno mizo ter se mali škrinjici z mrtvaško glavo nizko priklonijo. Potem se vsedejo. V rokah držijo zidarsko orodje: ometačo in klepač. Vsi so enako oblečeni. Vsak tiči v prostrani, črni, sukneni, dopetni hali. Vsak je prepasan z belim usnjatim prepasom (šure). Ta jim sega od oprsja tijan do kolen in je z mehkim jermenjem okoli vratu in ledovja okusno pripet.

Akoravno so pa ti možje prepasani s zidarskim prepasom in oroženi z ometačo in klepačem, se jim vendar kmalu vidi, da niso nikoli s pravimi zidarji zidali. Jihovi pripisi so vsi snažni in beli; od apna in peska še najmanjše trohice ni videti. Tudi njih roke, bele in nježne, bliščeče se zlatih prstanov, niso nič podobne žulatom rokam zidarjev. Nekateri bistro gledajo skozi v zlato okovana očala. Lica jim tudi niso nič ogorela in ne kažejo sledu težaških opravil; eni so blede in suhi, drugi pa tolsti in dobro rejeni. Marsikateri ima trebuh, da ga je komaj pod predpasnik spravil. Vendar suhih je med njimi več kakor tolstih. Vsi so že bolj priletni. (Dalje.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Na Dunaji je zdaj nemška cesarica, ker cesar k razstavi — vsaj za zdaj — priti ni mogel. Pri vsem tem pa ima razstava neko posebno nesrečo. Od 2. maja do 20. junija je vstopnina samo 499.870 gld. vrgla. Stroški so pa veliki; kako se bodo torej splačali milijoni, ki jih je razstava državno blagajnico stala.

Cesarjevič Rudolf potuje v Celovec, kder so bode ponovljeni spominek Marije Terezije slovesno odkril. V ponedeljek je prišel v Gradec, v četrtek pride v Maribor, kder se bo par ur mudil in si šole ogledal.

Kakor potres, gre borzni polom naprej po deželah. Ravno je gorenje avstrijska trgovinska banka sapo zgubila. Dunajski liberalni „N. W. Tagbl.“ pravi: „Zdaj se maščuje, da je (ustavaška) politika v prebližnji dotiki bila z borzo.“ Dun. borza je pomagala bankam, banke pa ustavakom pri volitvah, in zdaj vseh skupaj lasje bilé! Pokazalo se bo skoro povsod, kako zapravljivo da liberalci gospodarijo.

Stajersko. Dr. Prus — mislili smo, da je Brus — naznanja v „Tgsp.“, da tudi od „pravne“ stranke kandidature ne prevzame. No, čas rani, čas leči.

Novino poročajo, da hoče vlada preč. kanika Paka v Mariboru za ljubljanskega škofa